

INHOUD

Voorwoord bij de Nederlandse uitgave	7
Voorwoord bij de Duitse uitgave	9
1. Het schoolgebouw, of de kunst van de aandacht	13
2. Het klaslokaal, of de spiegel van de gewoontes	17
3. De collega's, of de deugd van de wederzijdse waardering	23
4. Het lerarencollege tijdens de lerarenvergadering, of de kunst van het luisteren	31
5. De schoolouders, of de kunst van de belangstelling	43
1. Ouders in de school – 46	
2. Ouderbezoek, het gesprek – 48	
3. De ouders van de klas – 50	
4. De ouderavond – 54	
5. Samenvatting en perspectief – 58	
6. De leerlingen, of de kunst om zich te voelen als deel van het geheel	63
7. De voorbereiding op het lesgeven: gedachten, gevoelens, handelingen	67
8. Iets over de bronnenteksten, of de deugd van de bewondering	73
9. Het lesgeven, of de dankbaarheid tegenover het leven	81
1. Het begrip van het kunstzinnige en de maakbaarheid in de opvoeding – 82	

2. Pedagogische relevantie – 87	
3. De betekenis van het intellect in de school – 92	
4. Klassengrootte en individualisering – 97	
5. Over de autonomie van de leraar – 103	
10. Iets over de kindbesprekingen	111
11. Genezende krachten in het leven met kinderen en leerlingen, of hoe kom je tot actieve gelatenheid	121
12. De straf, of de kans om creatief te zijn	127
13. Het temperament, of de blik in de spiegel	133
14. Over de innerlijke voorbereiding, of de zelfopvoeding	145
15. Over burn-out	161

AANHANGSEL

Overzicht van de besproken oefeningen, met literatuurverwijzingen	165
Genoemde boeken en voordrachtenreeksen van Rudolf Steiner	173
Literatuur	174